

*Inuuhiqattiarniq Nunalingni
Ajurnaijarniq Katimanirlu
Ilikkuarniq
Iliharhimaarniq*

IMAA TITIRARHIMAJUQ

PINAHUAQTAVUT

IHUMAGIJAVUT UPALUNGAIJAUTILLU NUNAVUNMI

Nunavut Kavamaata naunaittiarutinik upalungaijavaktut ikajuqtauplutik amihunik inungnik katimajiniklu Nunaptingni. Hivulliqpaat titirarhimajut Kimmirutmi ittut. Ihumagijaujut uqautauvaktut Qamanittuami June-ngutillugu iniqtauplutik August, 1999-mi Qingaungmi.

“Thumagijaqtik pijumajaqtik Nunavut hivunighaani tuhaahimaliqtaqqut. Tuhaavugut piniarahugijaujut Kavamanit pilraaqtaujughat pijumajaujut. Tahapkua aturumajaqqut ukiuni tallimanik atuqtughani.

Titiqqani hapkunani ilijauhimaajut pilraaqtaujughat Nunavunmi; Inuuhiqattiarniq Nunalingni, Ajurnaijarniq Katimanirlu, Ilikkuarniq, Iliharhimaarniq, tahapkualu hivuliqtiginahuaqtaqqut. Naunaijarhimajut taapkua pijumajaujut ukiuni tallimani atuqtughani hivunighaptingnilu, tautuqqurhugu Nunavut ukiuq 2020 atuliqqan.

Ihumagijaqtiq tuharumajaqqut. Maligaliuqtit uqautilugu pijumajaffingnik. Tatqirhiutinilu ukiunilu atuqtughani tuhapkaqpangniaqqaffi havauhiptingnik ihivriutqiklugillu pijumajaqqut.

Ihumattiaqqunga ilagiikluta, aallanguqpallianiaqquq inuuhiptingni upluq tamaat Nunavunmiunut, uplumilu hivunighaptingnilu.”

Paul Okalik
Angajuqqaq
Kavamat Nunavunmi

1 Inuuhiqattiarniq Nunalingni

Ovaut ehomagiyavut:

Okoa koviahoknaknik Nunavutmi ehoakniaktok inuit koviahokpakomik anniangitlotik, alliahoklotik, maniliokpaklotik pitkohikaklotik nunat, ovalo nunaliit ekayutiakniakto Nunavutmionik inuhikatiigiipakomik, allianaktokhak inuit koviaholokagomi, ehomakot nunani.

Honat ovaptingnot ekayutaoniaktot hapkoat:

- Inuit hivoliyukhat;
- Inuit monagiyukhat ovalo ekayukpaklotik inuhimingnot koviahoklotik;
- Nunavut ehagiatikmat honani oktutininik ovalo hokot pivaliyangitni hakogikhitkhanik inuknot, elagohiinot ovalo nunaliknot;
- Ovagut elihimayugut ovalo aghot pinahoakniaktogut aghoknaktot inuit emikpalakpaktot, ningakpaktot ovalo koviahogoiktot, elagohiit ovalo nunaliit;
- Havaklota ayoknaigotinahoaklogit nunalit hakogikhiyangitni Nunavutmi;
- Tamaita kavamat havakatiiklotik hakogikhitiokhat Nunavutmik.

Ovani 2020, Nunavut nunaoniaktok ematot:

- Niamgiyaklotik, ekayutiaktokhat nunat kinat ayokhaktonek ekayukhiklotik ovalo elagohiiniklo;
- Ovagut nakligigaptiginik inuukhaktot elihimatiaktot inutkoat, ehivgioklota ovalo kanogilioklota holivaotiptingnik kablonatot inuinaktut elitkohit ovalo inuit elitkohit atoklogit;
- Inuit kaoyimatiaktot ovalo nunaliit ayoitot ovalo monagilotik ehomalioktiyukhat;
- Nunavutmioot pihimalotik ovalo monagilotik hakogiktonik maniliogotininik talvani inuit havalokaktokhat maniliolokaklotik;
- Ehoaktonik aolaktaotikaklotik ovalo tohaayutikaklotik nunat tamakmik ovalo taonanikmionotlo Kanatami, ema nunalit nunanik ovalo emaknik atokpalialotik;
- Anniaktailinik ovalo inuhilikinik ova taotoknaktot nakooyut nakootkiat Kanatamit;
- Elagohiit kinatlo Nunavutmi ayokhaitkomik akitovalangittonik atoktokhanik iglonik;
- Okoa kaoyihakloni elihaktitiloni nutakkanik ovalo ehagiatitot ekayukpaklogit, "elagiiknik" ovalo "inuuqatiigiiknik" (nunakatiigiit), nunakatiigiit ekayutivaklotik.
- Ovagut koviagiyavut ovalo monagiyavut halumayut, piniktot nunat, nunaptingni ovalo nuna ovalo ema emaotivutlo.

Havaakhak Okonani tallimani okioni, Kavamat Havaahakaktot Opalongoiyoatinik ovalo holiyutikhanik eniktiginiaktot hapkoninga hivonikhanik:

- Angmaomalotik ovalo pihimalotik naonaikhimayukhanik iglonik ehomagiyayoyunik, eligailotikkilamik ovalo kakogogaalokhatlo opalongoiyoatit iglot ekitpalakpakmata ona ataohek hivolikhak kavamat havaaginiagat hamna havaagiloaklogo;
- Ehivgiokhilotik akiliktogainik apikhoiyit etiktaoviit, ehivigoklogit allat atoktakhat ovalo eliogailotik kakogogaalokmot opalongoiyoatit;
- Hanalotik, ovaut nunataaktivut pannavut, ona nutaak Omayulikininik Maligak ema elihimayut monagikatiiknik hogaanik angoyakhatiptingni;
- Pilota, elihaktitilota, ovalo pihimalota Monakhikavvikinik ovalo Olasilikionik havaktininik ema tamaita nunaliit ovalo havakviitlo
- Hamani hivolioktini kavamani ovani Kavamatkot Angohikiit, Hamlalikiot & Aolaktaotilikot Monakhikavvilikiot ovalo Olasiktitiot, havakatigilogit nunaliit ema:
 - eliogailotik kavamat havakviit Kavamat Nunavutmi em ekayugiangitni nunanik inuknihiokhanik;

ovalo nulaliit ekayuklogit tamaita:

- eliogailotik Ehoakhiyukhani Opalongaiyaotini pivaliyukhanik ovalo ekayutikhanik inuknot, tamayait ovalo atanikhait ehagianaktot hakogikhiyami ovalo allatkiiktoni nunani;
- eliogailotik ovalo pihimalotik Kovicholokagotini Opalongaiyaotini tamainot Nunavutmi inukkniknot, ehoakngit, ehagiagiyaait. Eliogailotik kakogomot havaotikhat pihimayakhait ovalo ehoaktokhat nunat ehagiahyaait;
- eliogailotik ovalo pihimalotik Maniliogotikhanik Oktutini Nunavutmi.

ovalo ekayuknaohaklogit ovalo manikhainik nunat ovalo atoktakhainik kanok ehoaktokhat hapkoa opalongaiyaotit.

- Hanaloni ovalo eliogailotik Nunavutmi tamaini ekayulokaktonik oktutini;

2 Ajurnaijarniq Katimanirlu

Ovaut ehomagiyavut:

Ayoknaitomik havagiami ehoatkiak kavamat pitkovaktot taima inuknot; ema havagiami ayoknaittomik ovalo eniknagiknaktomik; ovalo inuit elaotkonakhotik.

Honat ovaptingnot ekayutaoniaktot hapkoat:

- Inuit Kaoyimayatokangit; ona ekayutaoniaktot titigak kanok eliogainiagopta angmanikmik, keoyuminaktomik ovalo ehoaktokhat kavamani;
- Hamani eliogagomi atogakhanik ovalo nakooyunik, naonaitonik ovalo ayoknaitonik ovagut inuit elaotkoniaktavut ovalo eliogailotik kavamat tohakataotikhainik;
- Tamaita holiyakhat ovalo akiligakhat honanot akiliktotit noitayukhat;
- Ayoknainik onipkakangitok attaotikoknikmik ñ allatkiitigut oktutit ehoaktokut hakogiknaktok, manikniklot atogiagomik ehoakpakniaktok;
- MLA's ehomagiyait inuknit tohakvigivagait ehomagiyavakniaktot;
- Havakatigiiknik aolayami ehoatkiyavakniaktok tamaini kavamani.

En 2 020, le Nunavut est un endroit où :

- Okoa Kavamat Nunavutmi aolavakniaktot havakpaklotik angmaomalotik ovalo ekohimaitomik, inuit okaktitpaklogit kavamanot;
- Okoa aolavikhait ovalo havaotikhait kavamat ekayuktokhat Nunavutminot ehagiagiyaivot, ema maniknik atotiapaklotik;
- Inuktitut, tamaita aolaviini, havaotaoniaktok okaohikakloti Nunavut kavamat;
- Havaktinnaohakpaklogit taya inuit Nunavutmi havagomayuni inuit, elihaktitlogit, anniaktaililogit apikhoiyitigut ekayuklogit ovalo tamaita atoktokhanik noitalotik;
- Inuit tohaktitaovakomik havaktaini kavamat aghoknaniaktok ovalo monaginiagait havaagilogit nunaliit;
- Nunaliit elihimatiaktot inuit kavamanot ayoknaitokhat, naonaikhimavikhat ova ekayukhikvikhat;

Havaakhat Okonani tallimani okoni, Kavamat Havaahakaktot Opalongaiyaotini ovalo holiyutikhanik eniktiginiaktot hapkoninga hivonikhanik:

- ongovaklogit, katitiklogit naliak elagiiktiklogit elait kavamat havakviit atongitot;
- eligailotik ayoknaitonik, kanogitot ehoatkiat nakooyut maliga, atoklotik nutanaik ehivgiokaklogit atoktakhat Maligat Ehivgioklogit;
- inuit atoinagianiklogit maligat tamaita okoalo kavamat maligait, titigatlo ovalo atoktakhat naonaitkotit Kablonaktoktokhat, Paalamiotatot Inuktitut tamaini;
- titigaklogit pihimalogit ehoatkiat naonaitot maligat tamaitni kavamat havakviit;
- eliogailotik ataohinakmik oblokhiotmik;

- kaoyimalogit ehagianaktot ekayuklogit Nunavutmiot okiokangit elaovaktokhak nunani inuhilikioni ovalo inuit koviaholakiyangitni Nunavutmi;
- havaklotik elaogoklotik nunataagotikot ovalo nunataalikot havakaktigilogit ehoaktokut atogiami manii atottiagiami Nunavutmi, ema havaat enikpaliyangitni nunataagotit atoktokhat eniktokhat;
- hanalotik Nunavutmi eliogaktokhat nanminilikni havaalgit maligait, ovut nunataagotivut pannavut, eliogaklogit eliyukhaotit Nakatami 24;
- hanalotik ovalo eliogakiotik havakoyaohimayut angigotini okonanit Nunavut Tungavitkonit onipkangit hivonit ovalo hanayukhat noanaiklogit;
- havakatiigilogit allat Nunavutmi ehoaktomik ayoknaiyaklogit nanmininik havaalgit atoktakhait;

3 Ilikkuarniq

Ovaut ehomagivaut:

Kinat inuit engmiknik ayokhaitokhaoyut havalokaklotik ovalo monagivaktokhat inuhikmingnik ova ovagut inuuhiyut monagivaktakhavut ovalo elavut ehagiatitailivaklogit ovalo nunakativutlo.

Nunat ovalo kavamat nunamiitlogit ovagut pikatigiitokhaogapta ovalo ekayukatiigiklota, ekayuklogit ehagiativaktot ayokhaktot, eliogailota hivoninik ehoaktonik; ova, manikhainik enikhilota eniktokhat atoktakhat hivonikhait.

Ovagut Nunavutmiotitlota hivonikhavut ovaptingnik ekayugahoakniagapta ovalo nunakati-btingot Kanatami elaoniagapta ema nunakput maniliogotikhait ovalo inuit ekayukpaktot nunaptingik itkaomalogit ovalo pitkohiptingnik.

Honat ovaptingnot ekayutaoniaktot hapkoat:

- Ovagut havakniaktogut manik ayoknaitpat koyaginakhimaitomik;
- Ovagut eligainiaktogut elitkohinik havaanik ovalo pitkohinik nutaanik oktuklota havaotnik ema pivaliayaami maniliogotikhait;
- Ovagut hananiaktogut hakogikhaklota, kaoyimalogit ovalo naonaitot elitkohivut inuit ayoitot, nunaliit, ovalo nunat ovalo maniliogotait Nunavut;
- Nunavutmi inuit havalokaktokhat ekayutiniktot kavamanit ovalo ayoknaigahoaliktok Nunavutmi;
- Tamatkiklogit ovalo angikhimaliklogit havaakhat Nunavutmi Nunataagotit Angigotit atoktokhat;
- Nunavut ova ekayukniaktok: ovagut nunaptingnot ekayuklotik ovalo elaolotik havakataoniaktot inuhiknot Kanatami ovalo nunakyoani ema elaovaklotik Okioktaktoni noatkatigiini;

Ovani 2020, Nunavut nunaoniaktok ematot:

- Okoa Nunavut Kavamat havaakhatik tikitpaliagomik ovani Nunavutmi Nunataagotit Angigotini atoktokhat koviakhoklotik havakatiigiktokhat;
- Hokot allakot oktoinagialik kinat inuit oktoinagialgit enmingnik manilioliktokhat Nunavutmi;
- Nunavutmiot elaovaklotik pivaliyukhanik kaffini maniliokvikhani honanik ovlaoma kavamaingitonit ekayukhigoiklotik;
- Inuit tohaakatagomik nunami ehomaliokataovakniaktot enmingnot, elagohimingnot nunatinot;
- ayoknaitokhat piomakpata atoktakhat atokvikhat; naonaitlotik, elihimanaktokhat;
- Nunavut koviahotikaktok maniliolikipaliagami atogaitomik taya engilgagami;
- Nunavut pikataovaktokhat ovalo ekayuktokhaoyuk, kanatami ovalo ahini nunakyoani.

Havaakhat Okonani tallimani okioni, Kavamat Havaahakaktot Opalongaiyaotini ovalo holiyutikhanik eniktiginiaktot hapkoninga hivonikhanik:

- Havaktot ehivgiokhilotik Olasiotinik ovalo olasilikinikot kanogitonik havaktokhanik, enikat eliogailotik nutaanik atogakhanik, elihilotik inuknik havakpalivikhainik olasikpaktot ovalo elainot ema enmigolikipaliyangitni olaasiinakhimaitomik;
- Eniktiklogit havakoyaohimayut kavamanit ema havakviit nuutiktokhat nunanot;
- Havakatigilogit oko Nunavutmi Katimayit Hamlatkogiit, eliogailotik nutanik Hamlat Maligait ehoakhitiyangitni ehagiagiyaotit nunat atoktakhanik ovalo kavamaoyangitni;
- Hanalotik ovalo eliogailotik taotutinik ovalo ehivgioktakhanik atoktonik Nunavut kavamani atoktakhanik tamaini kavamani;
- Hanalotik nunani havakvikhanik ovalo hakogikhiliklotik ovalo ekayuklogit nunami nanminilgit havakviknik ema inuit akihaktutivaklotik nunani;
- Eniktiklogit angigotit Kavamatlo Kanatami inuit havalakotikhait ema iglokiogotikhat (ayoknaiklotik, apkotit, umiakakviit, oyagakhiokvilikiviit, nunaoyalikiviit,);
- Kagitiokhat Nunavutmot, naliak ehivgioktokhat ovalo aivavfaktokhat, tamaita kavamat kantolaktitaotait Kavamanot Nunatiami ovani April 1, 1999.
- Aolaliktokhat aivaknit ovalo havaklotik eniktokhanik angigotini Kavamat Kanatami ema Nunavut pikataovakloni avikhiniknik maniknik nunani emmakni kavanit piyakhaitinik ovalo manit oyagakhioktinit avikhivigiyaovaktokhat nunavutmot;
- Havakatigilogit ema Nunavut enmigoliktokhat eliogailotik havakataoyukhat, nutakilotik ovalo angikatigiyakhait pannaolotik Kanatami ovalo nunakyoani;

4 Iliharhimaarniq

Ovaut ehomagivut:

Ona enigiama itkoamavagakkot Nunavutmi ovagut tamainik ehagiahoktogut tohakpaklogit inuit ovalo elitpaliaviomagivut inutokait ema ovagut elikoolikipaliyaptingni manilioklota.

Honat ovaptingnot ekayutaoniaktot hapkoat:

- Okoa elitkohit ayokiktogomik ovalo elihaotaogomik piyaovalianiaktot tamainot ovalo ema elilvigivaliaguptigik nunaptingni.
- Elihaknik nongolaitok inuhikmi;
- Ayoknaitpakomi elihaotit piominagomik tamaini Nunavutmi ayoigomi ehoakhitiniaktot;
- Kaoyimanaktok tamaita emakak ayoitot sekogtitiikhat nunaptingni, inutokait elihagomik ovalo elagohivut;
- Nunamot elihagiaktoktipaklogit okaohitlo ema elitkohivut kovianaktot tamaktitaililogit pitkohivut okaohivutlo inuit ehomagivakmagit nutakkanotlo;
- Ovagut elihaotillikotivut ehoakhagiaktot ema atoliktokhat Inuit Kaoyimayatokangitni.
- Inuit ayoitot elihaiyut kaoyimalogit elihakviovagomaktot ovalo havakvikmi ehoaktomik.

Ovani 2020, Nunavut nunaoniaktok ematot:

- Inuit nunaptingni ayoilakmata nutaanik allangoktonik ovalo nutaanik elinniknik, ona elitkohik tammaktaililogo, pitkohivut ovalo okaohivutlo;
- Ovagut taya okaohivut tammakhimaitmata aolavigiyami, Inuktitut Kablonatot, kaoyimalogit pihimanahoaklogit ehagiagiyaotit Palamiotat okaohit, emalo okayukhivaliyami Palamiotat;
- Ovagut inuit taimatut okaohilgit havaktokmatalo havakvikni;
- Elihaotit sekogvikni hokot oktukvikaklogit, nunaliit atogomayaitigut inuit atoktakhait ayoknaitokhat sekogvikni;

- Talvani allatkiit sekogotit pihimayut ehoaktot ema sekogtot ayokhangitait atogjakaktotsekogviit atokpagait ayoknaitot;
- Inuit ayoitot allatkiini sekogotini ekayuktaovaktot elihaktitaovakhotik sekogtitiikhat ovalo ayoigamik hivolioktingoktot nunamingni;
- Elitkohivut nunaptingni ovalo enikpaliayut eniktutlo elait elihimayaoliktot noilikhotik makpigaani hanaoyakhimayuni, onipkaatlot nippilioktaovlotik, homilo elihakviit, ovalo inuit elihimayait atoliktot ovaptingnot. Inuit ekayuktigiliktavut Kanatamiot elihimaliktaatigut.
- Honani hakogiknikaliktogut, ema hivolioktiolikhota Kanatami ovalo hivonikhakot naonaihogo Nunavutmi ovalo kovianakhiok ekayutaoligamik, ovalo hivolilikogut nutaanik allangoktigitvoluta ehomagiatloaptingnik ovalo naonaitkotinik.

Havaakhat Okonani tallimani okioni, Kavamat Havaahakaktot Opalongaiyaotinik ovalo holiyutikhanik eniktiginiaktot hapkoninga hivonikhanik:

- Ayoihaklogit sekolihaaktonik elihakyaoktolikionik sekogtitiinik Nunavutmi;
- Elihakpaklogit monakhikak Nunavutmi;
- Pihimalotik elihaotikhanik sekogotinik nunami anniaktailitikhat ovalo olasilikiot havaktikhat
- Ekilivaaliklogit amitaptalat sekogtot/sekogtiit Nunavutmi tamaitni;
- Ayoihakpaklogit havaktikhat Nunavutmi havalakiokhat havakvikni;
- Inuit kiovaklogit okakpaktot ehagianakloaktonik okakpaktot Inuktituktot tamaini;
- Ehvigioklogit tamaita kavamat manikhagahoakviit ema sekogotikhalikiyami manikhat;
- Sekogtot amigaikyumiklogit sekogviknit eniktokha, elihakvikyoani ovalo university-ni;
- Eloani okoa atanioyuni okonani Kavamani Havaktolikioni ovalo Elitkohilikioni, Okaktitkotni, Inutokait okoalo Inulgamiit, tamaita Kavamat Havakviit eliogainiaktot ovalo havaklotik, taya ovalo kakogokhanot havaktikhanik;
 - oktutinik ekayutinik Inuit Havalakivikhainik Opalongaiyaotinik;
 - oktutinik havakvikni ayoikhaktokhanik elihaktitaoyukhani ovalo ayokiktoiyukhanik;
 - Nunavutmi ayoihaiyukhat ovalo okaohiknik elihaotikhanik;
- Amigaikpaliologit havakvikhat Nunavut ema elihakvikyoat ayokiktokviyoyukhat;
- Havalikpaliologit titigafaaktokhat k-12 sekogotikhat, ema inuit elitkoiit atoktokhat ovalo sekogvikyoanilo, hapkoa enikpiaktokhat kaiyuni okiot 10;
- Ekayuklogit ehoakhaklogit sekogtitiyami elihaiyami Inuktitut, tamaini sekogotini, ovalo elihaktivaklotik okaohinik, tamaini sekogviptingni;
- Elilogit oktutit eliogaktokhat Nunavutmi ayoikhaotit havakviit elaovaligiangitni ayoiktot-nunaptingni havalokaaligiangitni inuit.

ᐊᓚᓕᓕᓚᓕ ᓂᓂᓕᓕ ᐱᓕᓕᓕᓕᓕᓕ ᐃᓂᓕᓕᓕ, ᐃᓂᐃᓕᓕᓕᓕᓕ, ᓕᓕᓕᓕᓕᓕᓕ, ᐃᓂᐃᓕᓕᓕᓕᓕ ᐃᐃᐃᓕᓂᓕᓕᓕᓕᓕ. ᐃᓕᓕᓕᓕᓕᓕᓕᓕᓕ (867) 979-5822

Titikat hapkoat naonaitkotit piinagiakaktot Inuktitukhimayut, Kablonatot, Inuinaktut, ovalo Paalamiotatot. Hivayaklogit okoa: (867) 979-5822

Copies of this document are available in Inuktitut, English, Inuinaqtun or French. Please call (867) 979.5822

Ce document est disponible en inuktitut, en anglais, en inuinaqtun et en français. Prière de téléphoner au numéro : (867) 979.5822